

Izaja razen pondeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm X
55 mm po K 1.20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
čice isti prostor K 1.00.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 180, za pol
leta K 90, za četrt leta
K 45, za mesec K 15,
za Nemčijo celo leto K 218,
za ostalo tujino in Ameriko
K 240.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravišтво je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Ovrzite ali popravite.

Malo odgovora.

I.

Gosp. Kalan je napisal uredništvu
»Napreja« pismo, v katerem zelo na-
luno vprašuje n. pr.

»Zakaj črtilo delavci duhovne
kakor gada« ali »zakaj brusite tak
srd na nas duhovne«.

Gosp. Kalan je dober mož, ali, naj
nam ne zameri: njegova vprašanja
so strašno nalvna. Ljudje bero od let
sem »Slovenca«, bero od let sem
»Domoluba« ali zadnji čas na žalost
celo »Večerni list«. Kdaj je še kak
list tako lagal, tako potvarjal resnico
kot ti listi, ki so jih pisali in urejevali
katoliški duhovni?

Katoliški duhoven — lažnivec!
Ali ni to nekaj strašnega? Mož, ki bi
moral biti borec zoper laž in neresni-
co — eto ga, ko laže in krade čast
drugim. Bralci so videli to in čutili —
še več! Katoliški duhoven kot stra-
sten politik je izrabljati leco, i spo-
vednico i vse ono, kar bi imelo biti
vsakemu katoličanu sveto, samo, da
bi dosegel svoje politične namene...

Gosp. Kalan! Sai se o tem tudi vi
prepričani — čemu Vaša nalvna
vprašanja? Pogledajte samo »Večerni
list« — piše ga prav pogosto duhov-
nik Komljanec in še več njegovih to-
varšev duhovnov — ali si morete
misliti bolj nečednega lista kot je —
»Večerni list«.

»Napreja« je že to premnogokrat
dokazal. Ali — Mariborska straža in
njeni duhovniki dr. Lenart...?

Duhoven dr. Korošec n. pr. je se-
daj z vso brutalno silo zatrl železni-
čarski štrajk. Ko so šli železničarji
na delo, pa je izdal še posebno
okrožnico, kjer obeta: naj se vse ti-
ste, ki so bili v štrajkarskih odborih,
strogo kaznuje? To — katoliški du-
hovnik, ki naj bi odpuščal in pozabljati
na maščevanje?

Ali: — I. 1897. je glasoval kato-
liški duhoven dr. J. E. Krek v dunaj-

skem parlamentu zato — da se raz-
pusti železničarska organizacija!!
Nisc tega ljudje pozabili. Ljudje niso
pozabili še drugih tisoč in stotisoč
dejanj, ki so jih duhovni, politični
duhovni zagrešili na delovnem ljud-
stvu... Kdo je držal izdatalsko, pro-
tidelavsko politiko dr. Šušteršiča?!

— Duhovni, politični duhovni...
Gosp. Kalan vprašuje tudi: »Kaj
mi imamo od tega, če vi delavci stra-
date?« Lepo! Mi bi vprašali gosp.
Kalan: »zakaj pa le dr. J. E. Krek
glasoval v dunajškem parlamentu za
to, da se razpusti železničarska orga-
nizacija?« Ali veste g. Kalan, da je
bila ta organizacija edino orožje že-
lezničarjev v boju proti izkoriščanju
od strani privatnih ali državnih že-
leznic? Kat je imel dr. J. E. Krek od
tega, da le glasoval tako proti — de-
lavski organizaciji, ki je varovala
delavstvo od stradanja?

Ali: kaj ima gosp. duhovnik Kom-
ljanec od tega, kadar piše laži v »Ve-
černi list« — ali kaj je imel gosp. dr.
Evžen Lampe in tisoč njegovih tova-
ršev, ki so lagali o delavskih organi-
zacijah, ki so delavcem priborile
mnogo, prav mnogo zloščanja?

»Kaj imajo duhovni od tega, če
delavci stradajo?« vprašuje g. duh.
svetnik Kalan. Mi vprašamo: »Zakaj
pa duhovniki in njih časopisi tako lu-
to, tako besno in tako grdo napadajo
soc. dem. delavske organizacije, ki
so doslej vedno z velikimi uspehi de-
lovale za tem, da delavci niso —
preveč stradali.«

Kaj imajo ti duhovni od tega?
Zakaj ti duhovni ustanavljajo
žolte tzv. krščansko socialne organi-
zacije proti delavskim — socijalno-
demokratskim?

Odgovorite, g. Kalan.

Verus.

Jutri priobčimo interpelacijo s. A. Kristana v narodnem
predstavništvu glede ljubljanskih dogodkov.

Agrarna reforma — rešena!

Knez Auersperg ima po Dolenj-
skem velikanske gozdove, vredne
milijone in milijone. Vsa njegova pose-
stva stoji pod sekvestrom.

V Sloveniji obstojajo razne, v
zadnjem času rojene, družbe za les;
Sava, Drava, Panonija itd. Vsaka teh
družb obstoja iz pet do šest lesnih tr-
govcev — magnatov: Hlengi, Dolenci,
Hajnriharit, Kafežji itd.

V Ljubljani deluje že leta klerikal-
na »Gospodarska zveza«, ki je bila

celo volno dobo navaden »Kriegsle-
ferant« in si je s tem poslom nagro-
madila milijone.

Vsa ta družba, od kneza Auers-
perga pa do »Gospodarske zveze«
se je vsedla ta teden k zeleni mizi in
začela reševati — agrarno reformo.

Rešili so to velevažno vprašanje
na prav enostaven način. Napravili
so medseboj pogodbe za celih pet-
najst let v tem smislu, da je dal knez
Auersperg »Savi« in »Panoniji« ter

»Gospodarski zvezi« pravico sekati
njegove gozdove in v nalem vse svo-
je žage.

Kmet in delavec, ki sta čakala na
to zemljo in les, se pa obrišita pod
nosom!

Tako rešujejo milijonari agrarno
reformo!

Špekulacija ni bila napačna
Auersperg in magnatje krog »Sava«
in »Panonije« so vedeli, da bo težko
od katerekoli vlade dobiti potrdilo za
tako pogodbo. Zato so šli in kupili

klerikalno »Gospodarsko zvezo«, ki
se jim je radevolje za kšeft prodala,
računajoč, da li bo pod klerikalno
vlado v Sloveniji in pod Korošec-
Protičev vlad v Belgradu lahko iz-
poslovati potrdilo njih pogodbi.

Rudovedni smo, kaj poreče vla-
da v Belgradu.

Rudovedni smo, kako bo o tem
farbal »Večerni list«.

O celi zadevi bomo še kaj pi-
sali.

Svetovni položaj in bankrotirajoči kapitalizem.

(Iz »Proletarca«.)

(Konec.)

Na oder vam stopi velik govornik,
splošno znan tribun naše dobe,
pa odklanja ligo narodov, ker je ta-
ko liberalen, da ne trpi ameriškega
vtikanja v zadeve najmanjših tuje de-
želice. V retorični strasti pa pozabi,
kaj je že vse delal, pa zagrmi zoper
moskovski soviet in prisega, da ne
bo miru in pokoja na svetu in v nje-
govih duši, dokler ne bo v prah po-
teptan bolševizem na Ruskem in po
vsem svetu. Kaj je njemu, samoame-
rikancu, mar Ljeningova doktrina in
Trockez rdeča armada? Kaj se bri-
ga za to reč, ki je tako oddaljena od
Amerike? Eji, briga se, ker je nje-
go domaćinstvo praktično nemogoče,
ker se ne more politika omejiti na
rodno vas, kjer ni vse drugo omeje-
no nanjo. Briga se, ker ve ali pa vsaj
instinktivno sluti, da zahteva ameri-
ški kapitalizem v tujih deželah, kjer
posluje, varščin: ve, da srečava ta
kapitalizem na svojih potih druge, ki
iščejo enake rezultate in imajo poli-
tično oporo. Naj bodo besede kakr-
šnekol, politika je in bo internacio-
nalna.

Draginja, valuta, produkcijski kaos.

Ker je tako, se moramo ozirati tu-
di na Evropo in se zanimati za to, kar
se tam godi. Kaj vidimo tam?

Nekoliko v Parizu skovanih po-
godb še ni podpisanih, vendar smo
se pa privadili domnevanju, da je
volna končana in da se je vrnil mir.
Glavna premirja so se sklepala v
zgodnji jeseni leta 1918, in ker teče
že drugo leto od tega časa, je člove-
škemu umu težko misliti kaj druge-
ga, kakor da imamo mir na svetu.

Ali ga imamo res?

Toliko bojnih vesti ne morejo ča-
sonisti priobčevati, kolikor so jih
imeli na razpolaganje za duševno
povzdigo svojih čitateljev od avstrij-
skega ultimata pa do nemške kapitu-
lacije. Ali pred leti bi si bil marsika-
teri urednik obiljal vseh deset pr-
stov, če bi bil mogel vsak dan podati
naročnikom za zaltrk toliko poročil!

Babje carstvo.

I.

Na predvečer.

Gozdar II je poslal debelo denarno pismo:
zraven je pisal, da je teh 1500 rublev pripravl-
dal od svojega nasprotnika, ko se je stvar v
drugi instanci zanj ugodno iztekla. Ana Akimovna ni ljubila besed, kakor »pripravdal« in
»stvar se je ugodno iztekla«, temveč se jih le
bala. Vedela je sicer, da se ne da izhajati brez
pravosodstva, vendar ji je bilo vedno mučno in
nekako sramovala se je, kadar sta ravnatelj
njene tovarne Nazarič in gozdar, ki sta se rada
tožarila, kako pravdo izvedla v njeni korist.
Tudi sedaj ji ni kar nič ugajalo, želela je, zalo-
žiti ta denar kamorkoli, da bi ga ne videla.

Vsa potrta je premišljevala, da se njene vrs-
nice — bila v 26 letu — ukvarjala z gospodin-
stvom; ko se utrudilo, trdno zaspe in se vzbude
drugo lutro praznične volje: mnogo izmed njih
je že omoženih in imajo otroke. Le ona je kakor
starka prinorana, sedeti za temi pisni, pripiso-
vati opombe, odgovarjati, nato do polnoči poč-
vati in čakati, da se le poloti spanec; jutri ji
bodo ves dan častili in jo oblagali s prošnja-
mi, a polutritnjem se pripeti v tovarni kakršna-
koli neprijetnost, da tega ublijejo ali umori one-
ga žganje, in zopet lo bo mučila vest: po praz-
niških izključki Nazarič kakih 20 ljudi radi izosta-

lanja in zamud in vsi ti se bodo gologlavi dre-
niali okrog vhoda v njeno hišo, ona pa se bo
sramovala, stopiti prednje in jih prepoditi ka-
kor pse. In vsi znanec bodo zahrbtno govorili
ter ji pisali anonimna pisma, da je milijonarka,
izkoriščevalka, da greni svojim delavcem živ-
ljenje in tim sesa kri.

Pri strani leži kopica prečitanih in že reše-
nih pisem. To so prošnje stradalcev, pijancev,
z mnogobrojno deco blagoslovljenih družin,
bolnikov, opeščenih, osramočenih... Ana
Akimovna je že pripomnila k vsakemu pismu,
kdo dobi tri, kdo pet rublev; pisma poldejo še
danes v pisarnico in jutri se začne izplačevanje
podpor, ali kakor pravijo posli, »krmiljenje
zverje«.

V malih zneskih se potroši 470 rublev,
obresti glavnice, ki jo je določil pokojni Akim
Ivanč za prosiake in siromake. — Brezobzirna
gnječa bo. Od vhoda pa do pisarniških vrat se
bo vlekla dolga vrsta: stali bodo drug za dru-
gim in vsi ti tili ljudje zverinskih obrazov, raz-
capani, zmuznoli, lačni in že pijani bodo s hri-
pavimi glasovi hjaoslovili mamico-dobrot-
nico Ano Akimovno in njene roditelje; zadaj
stojeci bodo tiščali v sprednje, a ti se bodo pso-
vali. Poslovodja, ki bo sit hrupa, psovania in
pritoževanja, bo priskočil in prisolil temu ali
onemu zaušnico, s čimer bodo vsi zadovoljni.

(Dolge prih.)

LISTEK.

Ant. P. Čehov:

Veliki in mali Volodja.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Konec.)

»Ah, kako me muči!« je ponovila. Pol ure
na to, ko je dosegel vse, kar se mu je hotelo, le
Volodja sedel v obednici pri majem prigrizku,
a ona je klečala pri njegovih nogah in mu strast-
no gledala v oči; govoril ji je, da je podobna
psičku, ki čaka, da mu vržejo košček gnjati. Po-
tem si jo je posadil na koleno in gugajoč jo ka-
kor dete, zapel.

»Tara-rabumbita! Tara rabumbita!«
Ko se je odpravljala, ga je hlatno izpraše-
vala:

»Kdaj? Danes? Kje?«
Dvignila je k njegovim ustom obe roki, ka-
kor bi hotela zgrabiti njegov odgovor celo z
rokami.

Pomislil je nekoliko in odvrnil:
»Danes težko; nemara jutri!«

Ločila sta se. Pred obedom se je Sofija
Lvovna odpeljala v samostan k Olgi. Tam pa so
ji rekli, da Olga moli za nekim pokojnikom
psalne. Iz samostana se je napotila k očetu, ki
ga tudi ni našla doma; nato si je vzela drug voz
in se do večera brez cilja vozila po cestah in

ulicah. Pri tem je mislila na teto z zaplakanimi
oči, ki ni mogla najti pokola.

Ponoči so se zopet odpeljali s trojko in po-
slušali cigansko godbo v predmestni gostilnici.
Ko so se vračali mimo samostana, se je Sofija
Lvovna spomnila Olge in zabeležilo jo je ob misli,
da za devotke in žene njenih slojev ni drugega
izhoda, kakor neprestano se vozariti v trojki in
lagati, ali pa iti v samostan in ubiti svojo me-
senost.

Drugi dan sta se z Volodjo zopet videla,
potem pa je Sofija Lvovna dirjala z vozom po
mestu in se spominjala tete.

Čez sedem dni jo je imel mali Volodja do-
voli. Odslej je teklo življenje po prejšnjem, prav
tako nezanimivo, otožno, včasih celo mučno.
Polkovnik in mali Volodja sta po cele ure igrala
biliar in piket. Rita je brezokusno pripovedo-
vala medle anekdote, Sofija Lvovna pa se je
vozarila okoli in prosila moža, da jo izpreva-
žal na trojki.

Vozila se je vsak dan v samostan in nadle-
govala Olga, tužec ji o svojih neznoznih mukah,
plakaloč in pri tem čuteč, da le hkrati z njo sto-
pilo v celico nekaj nečistega, sramotnega in
oskrnjenega, a Olga ji je v brezčutnem tonu
in kakor bi govorila priučene besede pripove-
dovala, da je vse ničevno, vse minljivo ter da
bog odpušča.

Glavnica: 200.000.000 kron. Rezerve okrog 150.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Prešnova ulica 50 v lastnem poslopiu.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzne naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo zbiranih obveznosti; samo-
shranje (Safe-Deposit) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predložitvi vsake vrste; inkaso in eskontiranje; kakezila in iz-
plačila na vsi vrsti in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. --